

Katowice, 23 listopada 2009 r.

RPO-631151-XVIII-7016/09/MK

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich w Izbie Wytrzeźwień w Tychach.
(wyciąg)

I. Wprowadzenie.

W dniu 29 października 2009 r. przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich, wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, udali się do Izby Wytrzeźwień w Tychach (dalej zwaną Izbą), mieszczącej się przy ulicy Budowlanych nr 67. Celem przeprowadzonych czynności było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania osób umieszczanych w Izbie, pod kątem ich ochrony przed torturami oraz okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzając wizytację zapobiegawczą Krajowego Mechanizmu Prewencji przedstawiciele Rzecznika:

- przeprowadzili rozmowę na temat funkcjonowania placówki i jej podstawowych problemach z Dyrektorem Izby oraz z pracownikami pełniącymi dyżur;
- dokonali oglądu wszystkich pomieszczeń Izby;
- zapoznali się z dokumentacją Izby;
- w oparciu o przygotowany wcześniej kwestionariusz, przeprowadzili na osobności rozmowę z dwiema osobami zwalnianymi z Izby.

Dokonane w oparciu o powyższe czynności ustalenia wizytujący przekazali Dyrektorowi placówki oraz wysłuchali jego uwag i wyjaśnień.

II. Charakterystyka Izby.

Izba usytuowana jest w wolnostojącym, piętrowym budynku, znajdującym się w centrum miasta. Pomieszczenia na parterze przeznaczono na użytek Izby, na piętrze znajduje się komenda Straży Miejskiej. Placówka funkcjonuje w tym miejscu od 2002 roku. Organem nadzoru nad jej funkcjonowaniem jest Prezydent Miasta Tychy.

Do placówki przyjmowani są mężczyźni i kobiety z terenu powiatu tyskiego oraz z 18 gmin, które podpisały z Izbą umowy o świadczenie tego rodzaju usług. Nietrzeźwi doprowadzani są przez funkcjonariuszy policji oraz Straży Miejskiej.

Pojemność Izby wynosi 29 osób, w dniu wizytacji przebywało w niej 8 nietrzeźwych.

Opłata za pobyt w Izbie wynosi 250 zł. Jeżeli osoba umieszczona w placówce posiada przy sobie pieniądze, dokonuje się potrącenia należności za pobyt, pozostawiając kwotę niezbędną na powrót do miejsca zamieszkania i posiłek. Ściągalność opłat za pobyt w Izbie jest wysoka – wynosi ponad 50%. Jako zastaw zatrzymywane są telefony komórkowe.

Dyżur lekarski pełniony jest całodobowo. Izba nie ma problemu z obsadą lekarską.

Izba podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz jego skutkom. Placówka zatrudnia psychologa oraz terapeutę. Osoby te przeprowadzają rozmowy dotyczące skutków nadużywania alkoholu z pacjentami zwalnianymi z Izby. Pracownicy Izby wytrzeźwień w Tychach, w ramach terapii uzależnień i współuzależnień, udzielają porad i informacji osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.

Placówka podejmuje również działania profilaktyczne adresowane do młodych ludzi – w pierwszej kolejności należy wymienić program „Małolat”, w ramach którego prowadzone są wykłady adresowane do nieletnich. Według informacji uzyskanej od Dyrektora, dużą popularnością cieszy się program „Otwarte drzwi”, w ramach którego uczniowie szkół mogą obejrzyć pomieszczenia Izby, zapoznać się z pracą personelu

oraz uczestniczyć w zajęciach prowadzonych przez psychologów. Powyższe wykłady realizowano również w szkołach, jednak zrezygnowano z nich z powodu większej popularności zajęć odbywających się w placówce.

III. Ogląd Izby.

Przeprowadzony ogląd Izby a także informacje udzielone przez Dyrektora i pracowników pozwalają stwierdzić, iż wyposażenie placówki odpowiada wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004r. w sprawie trybu doprowadzania, przyjmowania i zwalniania osób w stanie nietrzeźwości oraz organizacji izb wytrzeźwień i placówek utworzonych lub wskazanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2004r. Nr 20, poz. 192 ze zm.).

W skład pomieszczeń placówki wchodzi: punkt przyjęć pacjenta, sanitariaty damski i męski, sale męskie (4 sale, w tym 1 dla nieletnich oraz 1 wykorzystywana jako sala dla osób zaniedbanych pod względem higienicznym), sale damskie (3 sale, w tym jedna dla nieletnich), dyżurka kierownika zmiany, gabinet lekarski, pokój socjalny.

Bezpośrednio przy wejściu, w poczekalni, znajduje się kanapa i stół, na którym umieszczono alkometr. Placówka posiada 3 alkometry oraz alkosensor, umożliwiające badanie osób nie będących w stanie dmuchać w alkometr. Świadczenia wzorcowania wymienionych urządzeń w dniu kontroli były aktualne.

Korytarz Izby wymalowano farbą olejną do wysokości ok. 1 metra, podłogę stanowi glazura. Na ścianach korytarza umieszczono tablice informujące o negatywnych skutkach spożywania alkoholu oraz instrukcję BHP. Dwa automaty z wodą mineralną wyposażono w jednorazowe kubki.

Obok poczekalni znajduje się dyżurka kierownika zmiany. Depozyt pakowany jest przez doprowadzającego osoby nietrzeźwe funkcjonariusza Policji lub Straży Miejskiej do worka i odnotowywany w protokole doprowadzenia. Większe rzeczy należące do pacjentów przechowywane są w szafach ubraniowych.

Alkohol odebrany nietrzeźwym podlega zniszczeniu.

Salę dla osób zatrzymanych wyposażone są w łóżka z materacami pokrytymi tworzywem nieprzepuszczającym wody i łatwo zmywalnym. Są one czyste, nie posiadają uszkodzeń. Temperaturę panującą w sypialniach należy uznać za właściwą.

W każdej z sal znajduje się przycisk sygnalizacji przyzywowej, umożliwiający w razie potrzeby wezwanie personelu. Zainstalowana w całym budynku wentylacja grawitacyjna funkcjonuje prawidłowo.

Salę dla osób, których zachowanie stwarza zagrożenie dla ich życia lub zdrowia bądź życia lub zdrowia innych wyposażono w 3 łóżka z pasami.

W sali dla osób zaniedbanych pod względem higienicznym znajduje się 5 łóżek z pościelą jednorazowego użytku. Pomieszczenie to dezynfekowane jest za pomocą lamp bakteriobójczych.

Salę dla nieletnich mężczyzn wyposażono w 4 łóżka, w skład kompletu pościeli wchodzi poduszka, koc w poszewce oraz prześcieradło. Salę dla nieletnich kobiet wyposażono w 1 łóżko.

W Izbie wydzielono sanitariaty damski i męski. Sanitariat męski wykafelkowano do wysokości ok. 2 metrów, podłogę wyłożono glazurą. W skład wyposażenia sanitariatu wchodzi: umywalka, pisuar, lustro, sedes – stanowisko prysznicowe znajduje się w odrębnym pomieszczeniu. W dniu kontroli, w sanitariacie znajdował się papier toaletowy, papierowe ręczniki oraz mydło, stwierdzono brak mat antypoślizgowych w stanowisku prysznicowym. Analogicznie (za wyjątkiem pisuaru) wyposażono sanitariat damski.

W gabinecie lekarskim znajduje się leżanka, łóżko lekarza, umywalka, regał z lekami oraz EKG. Zaopatrzenie w leki jest zgodne z zaleceniami Ministerstwa Zdrowia zawartymi w rozporządzeniu.

Ubrania pacjentów przechowywane są w szafach – na korytarzu znajdują się wyodrębnione szafy dla mężczyzn oraz kobiet.

IV. Dane z przeprowadzonych rozmów.

Podczas wizytacji pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przeprowadzili rozmowy z dwiema osobami zwalnianymi z Izby. Ankietowani zostali doprowadzeni do placówki przez funkcjonariuszy Policji – pierwszy został

zatrzymany na przystanku autobusowym, a drugi został doprowadzony z zakładu pracy, na terenie którego przebywał w stanie nietrzeźwości. Żaden z rozmówców nie zakwestionował zasadności zatrzymania, natomiast jeden z nich twierdził, iż został zwolniony zbyt późno.

Nikt z ankietowanych nie zgłosił zastrzeżeń co do temperatury panującej w Izbie, podobnie jak do możliwości wezwania personelu w razie pilnej potrzeby. Uwag nie odnotowano również co do stanu otrzymanej odzieży, wyposażenia sal czy stanu pościeli.

Według rozmówców, personel na bieżąco kontrolował ich stan. W razie potrzeby wzywali oni pracowników placówki za pomocą sygnalizacji przyzywowej – reakcja na wezwanie określili jako „dość szybką”.

Nie zgłoszono uwag odnośnie możliwości skorzystania z toalety ani dotyczących dostępności napojów w czasie pobytu w Izbie.

V. Ocena traktowania osób zatrzymanych.

Nietrzeźwi umieszczani w Izbie otrzymują koszule jednorazowe. Osoby bardzo zaniedbane pod względem higienicznym są myte, ich ubrania podlegają dezynfekcji. Osoby w stanie silnego upojenia alkoholowego są transportowane przy użyciu noszy.

Każda osoba opuszczająca placówkę jest informowana o możliwości skorzystania z pryszniców oraz złożenia skargi na sposób traktowania przez personel.

Pacjentom przebywającym w Izbie podawana jest woda oraz kawa, otrzymują również ciepły posiłek w postaci rozpuszczalnych zupek.

Według informacji uzyskanych od Dyrektora, w skład zmiany zawsze wchodzi kobieta, co zapewnia wykonywanie czynności higieniczno – sanitarnych wobec umieszczonych w placówce kobiet przez osobę tej samej płci.

Pracownicy Izby odbywają szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy, stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz szkolenia dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych.

VI. Wnioski i zalecenia.

Z ustaleń poczynionych przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wynika, że Izba Wytrzeźwień Tychach właściwie realizuje zadania nałożone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 4 lutego 2004r. w sprawie trybu doprowadzania, przyjmowania i zwalniania osób w stanie nietrzeźwości oraz organizacji izb wytrzeźwień i placówek utworzonych lub wskazanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 20, poz. 192 ze zm.).

Po dokonaniu oglądu pomieszczeń Izby, przeanalizowaniu dokumentacji zebranej podczas wizytacji oraz wysłuchaniu Dyrektora i pracowników Izby stwierdzono, że w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących osobom umieszczanym w Izbie oraz funkcjonowania placówki należy:

1. zadbać o czytelne wypełnianie dokumentacji przez pracujących w Izbie lekarzy;
2. wymagać od organów doprowadzających dokładnego i czytelnego wypełniania protokołów doprowadzenia, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn uniemożliwiających odwiezienie osoby nietrzeźwej do miejsca zamieszkania;
3. zaopatrzyć stanowiska prysznicowe w maty antypoślizgowe.

W odpowiedziach na Informację z dnia 27 listopada 2009 r. oraz 2 lutego 2010 r., Komendant Miejski Policji w Tychach oraz Komendant Powiatowy Policji w Bieruniu wskazali, iż podjęto działania mające na celu ponowne przeszkolenie podległych im funkcjonariuszy w zakresie właściwego wypełniania protokołów doprowadzeń.

